
RAPPORT

Kommuneplanens samfunnsdel

OPPDRAAGSGIVER

Eigersund kommune

EMNE

Byindeks-analyse

DATO / REVISJON: 5. juli 2018 / XX

DOKUMENTKODE: 10204474-CCC-RAP-TVF

Multiconsult

Denne rapporten er utarbeidet av Multiconsult i egen regi eller på oppdrag fra kunde. Kundens rettigheter til rapporten er regulert i oppdragsavtalen. Hvis kunden i samsvar med oppdragsavtalen gir tredjepart tilgang til rapporten, har ikke tredjepart andre eller større rettigheter enn det han kan utlede fra kunden. Multiconsult har intet ansvar dersom rapporten eller deler av denne brukes til andre formål, på annen måte eller av andre enn det Multiconsult skriftlig har avtalt eller samtykket til. Deler av rapportens innhold er i tillegg beskyttet av opphavsrett. Kopiering, distribusjon, endring, bearbeidelse eller annen bruk av rapporten kan ikke skje uten avtale med Multiconsult eller eventuell annen opphavsrettshaver.

RAPPORT

OPPDRAG	Kommuneplanens samfunnsdel	DOKUMENTKODE	10204474-CCC-RAP-TVF
EMNE	Byindeksanalyse	TILGJENGELIGHET	Åpen
OPPDRAGSGIVER	Eigersund kommune	OPPDRAGSLEDER	Frans-Arne Stylegar
KONTAKTPERSON		UTARBEIDET AV	Viky Singh

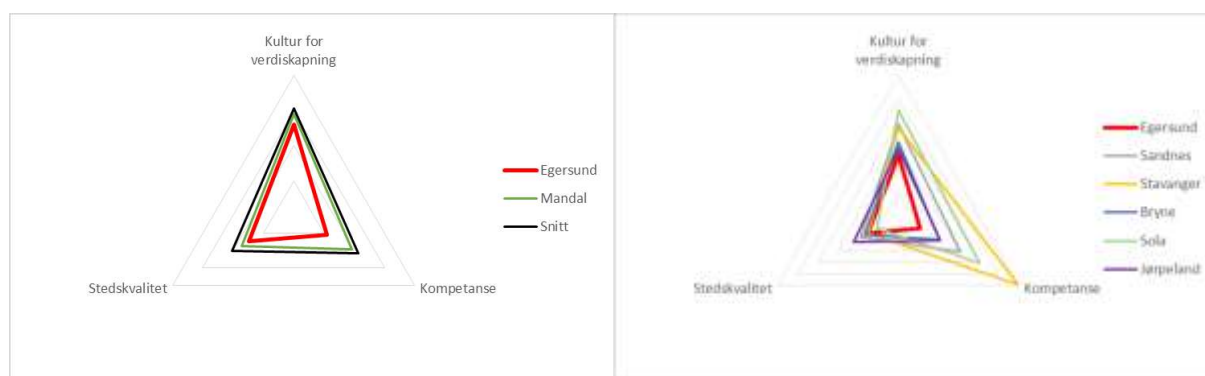
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

SAMMENDRAG

Multiconsults byindeks vurderer byers potensial for langsiktig økonomisk bærekraft gjennom hvor attraktive de er som næringslokasjon. Indeksverdien er en rent kvantitativ vurdering, og måler hvordan Egersund presterer på ulike indikatorer for verdiskapningskultur, stedskvaliteter og kompetanse.

Kultur for verdiskapning:	Kompetanse:	Stedskvaliteter:
<ul style="list-style-type: none"> • Nyetableringer • Patentsøknader • Sysselsetting • Pendlingskommune • Inntekt • Næringslivsvariasjon • Gasselebedrifter 	<ul style="list-style-type: none"> • Høyere utdanning • Sysselsetting i kunnskapsnæringer 	<ul style="list-style-type: none"> • Kriminalitet • Sport- og fritidstilbud • Servering og handel • Kulturtilbud • Natur og rekreasjon • Andel ung befolkning • Nettoinnvandring

Figurene under viser det samlede resultatet for Egersund i forhold Mandal og gjennomsnittet i landet for byer med omtrent lik størrelse samt med byer i Jæren-regionen:

Kultur for verdiskapning:

- Generelt preges Egersund av petroleumrelatert næringsliv som er rammet av nedgangen i oljeprisen i 2014-2015. Det forklarer mye av utslaget i negativ retning på indikatoren komparativt sett.
- Byen presterer også lavt på innovasjonsdimensjonen (patentsøknader og nyetableringer). Dette vil sannsynligvis være en hovedutfordring når næringslivet skal omstilles fra petroleumrelatert virksomhet.
- Av enkeltindikatorer scorer Egersund sterkt på antallet gaseller per innbygger, noe som antyder at den har vekstpotensial og flere ben å stå på. Kompetansen på å få bedrifter til å lykkes er viktig, og en kulturell faktor byen skal ta godt vare på.

Kompetanse

- Kompetanse og kunnskap er den dimensjonen Egersund har størst forbedringspotensial innen, med en score betydelig under Mandal, gjennomsnittet og resten av regionen.
- Andelen av befolkning med høyere utdanning er indikatoren med størst avstand til lederbyene og bør være et særlig fokusområde. Andelen sysselsatte i kunnskapsnæringer er også lavt og henger sammen med at Egersund i liten grad har tiltrukket denne type bedrifter som er mer typisk et storbyfenomen.

Stedskvaliteter

- Egersund scorer generelt bedre på stedskvaliteter relativt sett enn på kompetanse og verdiskapning. Nettoinnvandring, som er et viktig attraktivitetsmål, trekker imidlertid ned det samlede bilde når man sammenligner med komparative byer, og illustrerer hvordan nedgangen i petroleumssektoren påvirker negativt.
- Sammenlignet med Jæren-byene kommer kulturtilbudet i Egersund noe bedre ut på grunn av størrelseeffekten samt at byen er ledende på trygg tilgang til naturen og rekreasjonsområder. En særlig utfordring som kommer frem i et regional perspektiv er at byen sliter med en relativt liten andel ung befolkning.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	Byindeks-analyse av Egersund	6
2	Kultur for verdiskapning	6
	2.1.1 Gjennomgang av verdiskapningsindikatorer.....	8
3	Kompetanse	9
	3.1.1 Gjennomgang av kompetanseindikatorer.....	10
4	Stedskvaliteter.....	11
	4.1.1 Gjennomgang av indikatorer for stedskvaliteter	13
5	Oppsummering: hvordan bli attraktiv for kunnskapsbasert næringsliv?	13
6	Vedlegg: Indikatorsett med vektor	16

1 Byindeks-analyse av Egersund

Multiconsults byindeks vurderer byers potensial for langsiktig økonomisk bærekraft gjennom hvor attraktive de er som næringslokasjon. Indeksverdien er en rent kvantitativ vurdering, og måler hvordan Egersund presterer på ulike indikatorer for verdiskapningskultur, stedskvaliteter og kompetanse. Dette er et utgangspunkt for en mer helhetlig kartlegging av egen bykommune, der de kvantitative funnene danner utgangspunkt for en bredere vurdering av årsaker og bakgrunn. Hensikten er å legge grunnlaget for utvikling av en strategi for økonomisk bærekraft på bynivå. Fokus er på å identifisere faktorer som gir grunnlag for vellykket næringsutvikling i byen. I neste omgang kan dette oversettes til tiltak og satsningsområder.

Attraktive byer blir stadig mer kunnskapsbaserte og globale. De kjennetegnes av å inneholde innovasjons- og kunnskapsmessige drivkrefter og innehar en særskilt kombinasjon av blant annet fremtidsrettede, kunnskapsbaserte bedrifter og tilgang til kompetent arbeidskraft. Hvorvidt Egersund besitter et attraktivitetspotensial for et kunnskapsbasert næringsliv er et empirisk spørsmål. For å gjennomføre en slik analyse benyttes byindeksen som et verktøy for å måle om byen oppfyller kravene til og grunnlaget for omstillingstakt og innovasjonsgrad samt de nødvendige stedskvalitetene for velfungerende hverdagsliv.

Tabell 1: Indikatorer i byindeksen

Kultur for verdiskapning:	Kompetanse:	Stedskvaliteter:
<ul style="list-style-type: none"> • Nyetableringer • Patentsøknader • Sysselsetting • Pendlingskommune • Inntekt • Næringslivsvariasjon • Gasellebedrifter 	<ul style="list-style-type: none"> • Høyere utdanning • Sysselsetting i kunnskapsnæringer 	<ul style="list-style-type: none"> • Kriminalitet • Sport- og fritidstilbud • Servering og handel • Kulturtilbud • Natur og rekreasjon • Andel ung befolkning • Nettoinnvandring

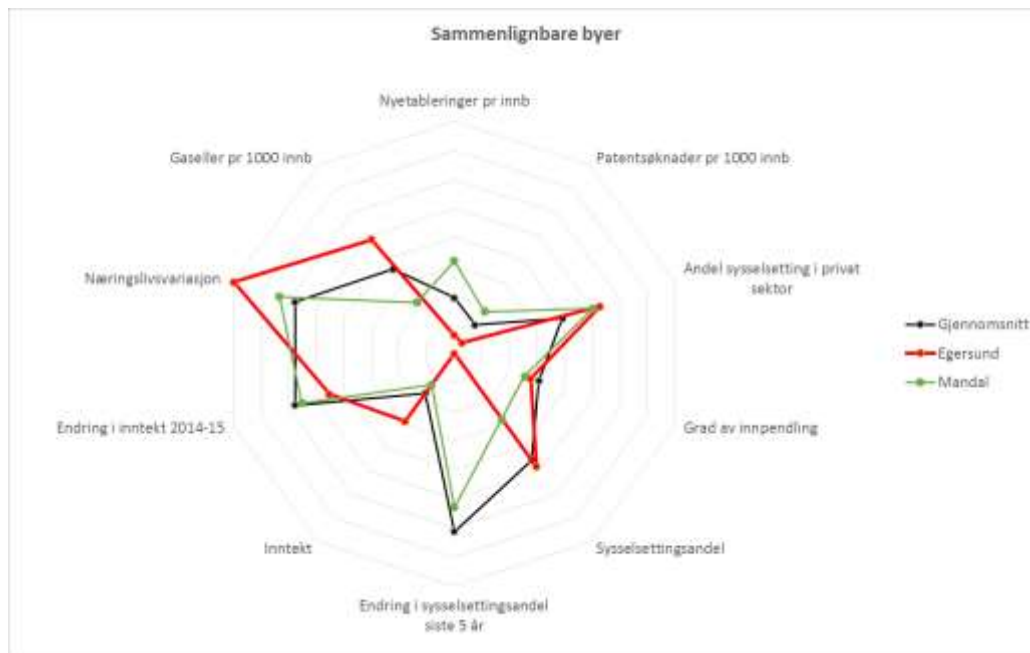
Indikatorsettet er nøye utvalgt basert på litteraturstudier, multivariate analyser og ekspertvurderinger. For å sette en bykommunes utvikling i perspektiv er indeksen konstruert på en slik måte at byer rangeres relativt til den bykommunen med best score (mellom 0-100) på en indikator. Tilnærmingen kalles «Distance to Frontier», basert på Verdensbankens metodikk for å måle lands næringsvennlighet. Målemåten viser altså «distansen» en by har til den beste observasjonen eller «frontier-byen» på hver indikator på tvers av alle norske bykommuner.

I det følgende vises Egersunds score i forhold til byer det er naturlig å sammenligne seg med. Det omfatter i første omgang Mandal som både størrelsesmessig og geografisk er nokså likt Egersund. Eigersund kommune er i tillegg tilknyttet regionssamarbeidet Greater Stavanger, slik at det også er relevant å se indeksen i lys av Jæren med lignende næringsstruktur og påkoblet verdikjeden innen petroleum. Her inngår byene Stavanger, Sandnes, Jørpeland og Bryne, samt Sola kommune for sammenligningens skyld.

2 Kultur for verdiskapning

Figuren under viser Egersund sin prestasjon på indikatorer for en verdiskapningskultur sammenlignet med Mandal og gjennomsnittsscoren for byer under 20 000 innbyggere:

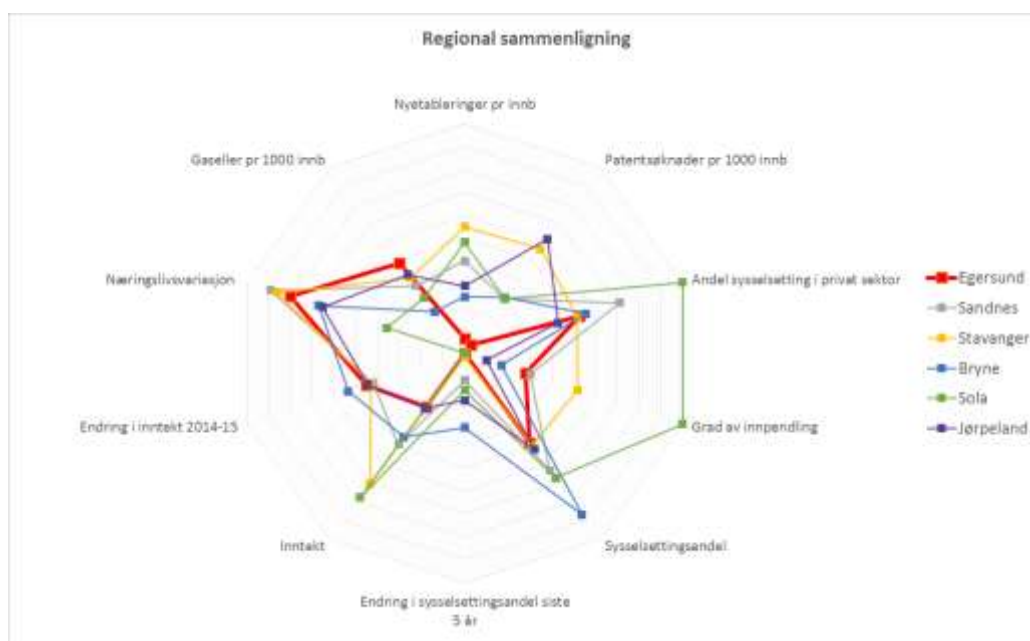
Figur 1: Kultur for verdiskaping i Egersund sammenlignet med Mandal og landsnittet

- Generelt preges Egersund av petroleumsrelatert næringsliv som er rammet av nedgangen i oljeprisen i 2014-2015. Det forklarer mye av ekstremutslagene i negativ retning (dvs. startpunkter nærmere midten av diagrammet) relativt til Mandal og landsgjennomsnittet.
- Imidlertid har byen klare styrker i et stort antall gasselbedrifter i forhold til innbyggertallet samt næringslivsvariasjon.
- Høy inntekt, sysselsettingsandel og stor privat sektor tegner bildet av en by som har nytt godt av petroleumsrelatert virksomhet.
- Nyetableringer og patentsøknader er blant indikatorene som Egersund presterer svakest på, og bør være et varsel i en tid preget av behov for omstilling og ny næringsvirksomhet.

Figuren under viser Egersund sin score sammenlignet med øvrige byer i Sør-Rogaland:

Figur 2: Kultur for verdiskaping i Egersund sammenlignet med byer i regionen

- Generelt viser figuren et skille mellom de større og mindre byer og grad av tilknytning til petroleumsbransjen. Stavanger, Sandnes og Sola kan betraktes som ett storbyområde og følger hverandre i både positiv og negativ retning, mens de andre byene kommer etter.
- Egersund er blant de som rammes hardest av nedgangen i petroleumsbransjen reflektert ved endringen i sysselsetting og sysselsettingsandelen, mens for eksempel Bryne er noe mer skjermet.
- Også sammenlignet med regionen har Egersund et stort antall gaseller til tross for nedturen i petroleumsbransjen. Næringslivsvariasjonen i Egersund løftes i tillegg frem relativt til størrelsen.
- Innovasjon og entreprenørskap viser seg igjen som den dimensjonen der Egersund har mest forbedringspotensial sammenlignet med resten av regionen

I det følgende beskrives Egersunds prestasjon per indikator for en mer detaljert gjennomgang.

2.1.1 Gjennomgang av verdiskapningsindikatorer

Næringslivsvariasjon er Egersunds beste enkeltindikator relativt til sammenlignbare byer (figur 1). Indikatoren reflekterer at byer og kommuner med flere ben å stå på har sterkere konkurransevne og mindre økonomisk sårbarhet. Bygg og anlegg, fiskeri, jordbruk, undervisning og helsetjenester er bransjer utover petroleumsrelatert industri der Egersund har en stor andel sysselsatte.

Også i et regional perspektiv scorer Egersund tett opp mot lederbyene Stavanger og Sandnes (figur 2). Til tross for at Egersund i likhet med resten av det konkurranseutsatte næringslivet på Vestlandet har vært avhengig av petroleumsbransjen, er byen bedre rustet sammenliknet med snittbyen i Norge og Mandal gitt det sammensatte næringslivet.

En svakhet ved indikatoren er imidlertid at den ikke måler en nærings avhengighet av en annen (for eksempel hotellnærings avhengighet av oljebransjen). Til tross for et bredt næringsliv har byen vært markedsutsatt og få næringer i regionen generelt har vært skjermet fra konjunkturedgangen.

Antallet gasellebedrifter er et sterkt, direkte mål på økonomisk vekstkraftig næringsliv. Indikatoren er basert på Dagens Næringslivs kåring av Norges raskest voksende og mest vellykkede bedrifter. Kriteriene for å kunne bli en gaselle er blant annet å ha doblet omsetningen over fire år og positivt resultat. Egersund har et betydelig antall gasellebedrifter i lys av størrelsen sammenlignet med både Mandal og regionen. Karakteristisk for små og mellomstore byer er det innslag av virksomhet relatert til bygg og anlegg, industri- og verkstedbasert næring som legger grunnlag for rask vekst i Egersund. Tabellen under viser gasellebedriftene for 2016:

Bedrift	Ant. ansatte	Omsetning (mill NOK)	Næring
Bilservice Egersund	21	40838	Vedlikehold og reparasjon av motorvogner
Rs Bygg Egersund	6	5783	Oppføring av bygninger
Egersund Slipp	13	5857	Reparasjon og vedlikehold av skip og båter
Egerconsult	9	7231	Byggeteknisk konsulentvirksomhet
Travelserver	13	20689	Reisebyråvirksomhet
Rundevold Transport	14	14423	Godstransport på vei
OK Marine	7	33317	Engroshandel med skipsutstyr og fiskeredskap
Hellvik Byggservice	1	14054	Oppføring av bygninger

Indikatoren tar imidlertid ikke høyde for *endringen* i antallet gaseller fra år til år. Egersund hadde 10 gaseller i 2013. Likevel indikerer resultatet at bedrifter i Egersund har vekstvilkår som er bedre enn det størrelsen skulle tilsi. Dette er et kulturtrekk som det er viktig å bygge videre på.

Patenter og nyetableringer er ofte brukte indikatorer for en kultur for innovasjon. Sammenlignet med både Mandal, landsgjennomsnittet og regionen scorer Egersund svakest på denne dimensjonen. Det kan virke overraskende tatt i betraktning det forholdsvis høye antallet gaselle-bedrifter per innbygger.

Innovasjon og det å starte nye foretak en sentral kilde til omstilling og nyskaping i en tid der regionen har blitt hardt rammet av nedgangen i petroleumssektoren. At Egersund tar initiativ til innovasjon er kritisk for å stimulere til økt innovasjonsstemning og i neste omgang faktisk innovasjon, sysselsetting og verdiskaping.

Sysselsettingsindikatorne er mål på hvorvidt det finnes jobbmuligheter og evnen til å sysselsette befolkningen. Både på grad av innpendling og sysselsetting i privat sektor scorer Egersund omtrent på nivå med Mandal, og andelen private er selv etter flere år med oljenedtur vesentlig høyere enn i byer med tilsvarende størrelse. Andelen sysselsatte i Egersund ligger på snittet, men godt over Mandal. Egersund kan tradisjonelt vise til høy andel sysselsatte og velutviklet privat sektor sammenlignet med andre byregioner, drevet av tilknytningen til petroleumrelatert verkstedindustri. Mønsteret gjør seg gjeldende i enda tydeligere grad for de petroleumstunge områdene, dvs. Sola, Stavanger og Sandnes. Her scorer Egersund ikke overraskende lavere enn de større byområdene.

Endringsindikatoren for sysselsettingsandelen viser at næringslivet i Egersund har blitt hardest rammet av nedgangen i petroleumssektoren i 2014-2015, også sammenlignet med resten av regionen, mens Mandal og snittbyen i Norge har i stor grad har vært mer skjermet fra den økonomiske nedgangen. Dette tyder på at Egersund har et svært konjunkturutsatt næringsliv. Samtidig viser indikatoren at svak utvikling i sysselsettingsandel kombineres med sysselsettingsandel på nivå med gjennomsnittet, høy andel privat sysselsetting og topp score på gaseller. Dette tyder på et fundament av robust næringsliv som har klart omstillingsutfordringene.

Selv om Egersund karakteriseres av høy verdiskaping og lav offentlig avhengighet, viser indeksen at byen utfordres på hvordan industrien mestrer omstilling fra et oljebasert næringsliv. Egersund risikerer begrenset vekst i arbeidsplasser fremover dersom ikke det etableres ny, fremtidsrettet næringsvirksomhet.

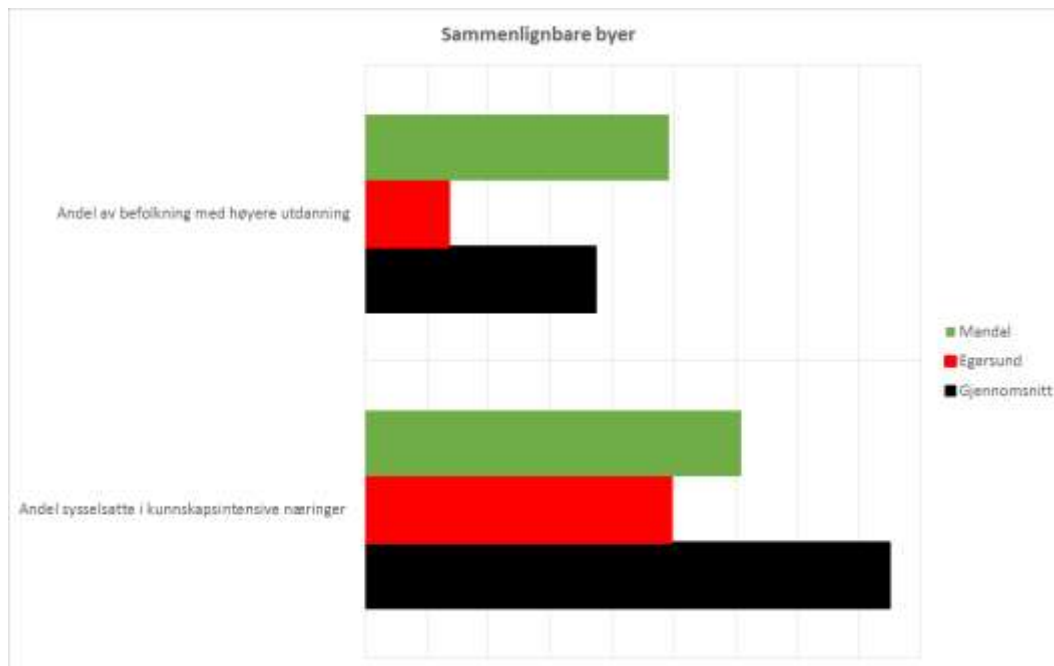
Inntektsindikatorne reflekterer mye av det samme bildet som over, der Egersund har en sterkere score på inntekt relativt til snittbyen og Mandal, men svakere utvikling når man ser på indikatoren for endring i inntekt. Indikatorne forteller noe om befolkningens produktivitet i den grad lønnsnivået avspeiler individuell produktivitet. Sammenlignet med byene i regionen scorer Egersund lavere og omtrent likt med Jørpeland på inntekt. Byen presterer om lag på snitt hva gjelder endringen i inntekt, der Sola har hatt det tydeligste negative avviket.

3 Kompetanse

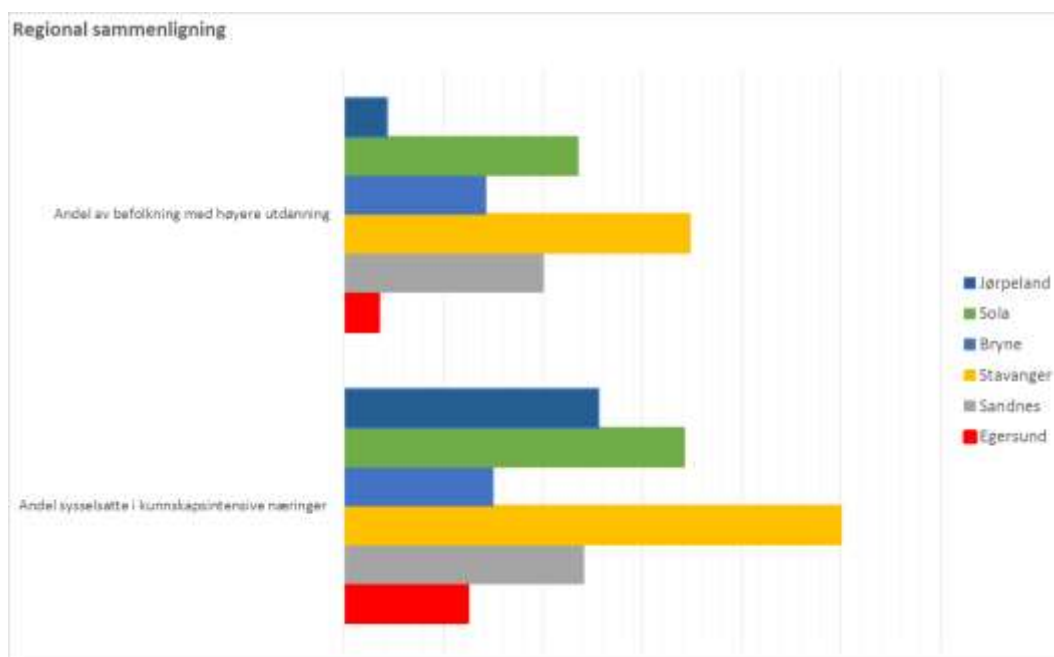
Kompetanse i byindeksen er definert som andelen sysselsatte i kunnskapsintensive næringer¹ og andel av befolkning med høyere utdanning (dvs. minimum bachelorgrad). I diagrammene under er utseende endret om til stolper for å skille mellom at det bare er to indikatorer:

¹ En næring er definert som kunnskapsintensiv hvis over 33 prosent av arbeidsstokken har høyere utdanning.

Figur 3: Kompetanse i Egersund sammenlignet med Mandal og landssnittet (<20 000 innbyggere)

Figur 4: Kompetanse i Egersund sammenlignet med byer i regionen

- Egersund scorer svakere enn både Mandal, gjennomsnittbyen i Norge og de andre byene i regionen på begge indikatorer, slik at byen har betydelig forbedringspotensial på kompetansedimensjonen.
- Andelen av befolkning med høyere utdanning er indikatoren med størst avstand til lederbyene og bør ha særlig fokus for nærmere undersøkelse. Andelen sysselsatte i kunnskapsnæringer er også lavt og henger sammen med at Egersund i liten grad har tiltrukket denne type bedrifter.

3.1.1 Gjennomgang av kompetanseindikatorer

Kunnskapsintensive næringer er næringer med høy produktivitet. I et høyinntektsland som Norge er det en forutsetning for lønnsomhet. En høy andel sysselsatte i kunnskapsintensive næringer tyder på at en

bykommune er rigget for fremtidig vekst. Egersund presterer noe lavere enn Mandal og en god del lavere enn snittet på denne indikatoren. Dette er et uttrykk for hvor kunnskapsintensive virksomheter lokaliserer seg, nemlig der det finnes høy kompetanse. Oftest samles spesialisert kompetanse i de største byene, slik at mindre steder generelt har en utfordring med å tiltrekke denne type bedrifter. Det at Egersund scorer under snittet viser likevel at det er få alternative arbeidsplasser for høyt utdannede i byen. Også i den regionale sammenligningen scorer Egersund svakere, mens ikke overraskende er det Stavangerområdet som peker seg ut med høyeste andel sysselsatte i kunnskapsnæringer.

Andel av befolkning med høyere utdanning har til hensikt å måle basen av kompetente arbeidstakere bedriftene kan rekruttere fra. Både i et regionalt og komparativt perspektiv scorer Egersund svakt på kompetansedimensjonen. Utenom Jørpeland kan de fleste andre byer vise til betydelig høyere utdanningscore. Det kan bety at det utdannes for få på høyt nivå og/eller at byen sliter med å holde på de høyutdannede.

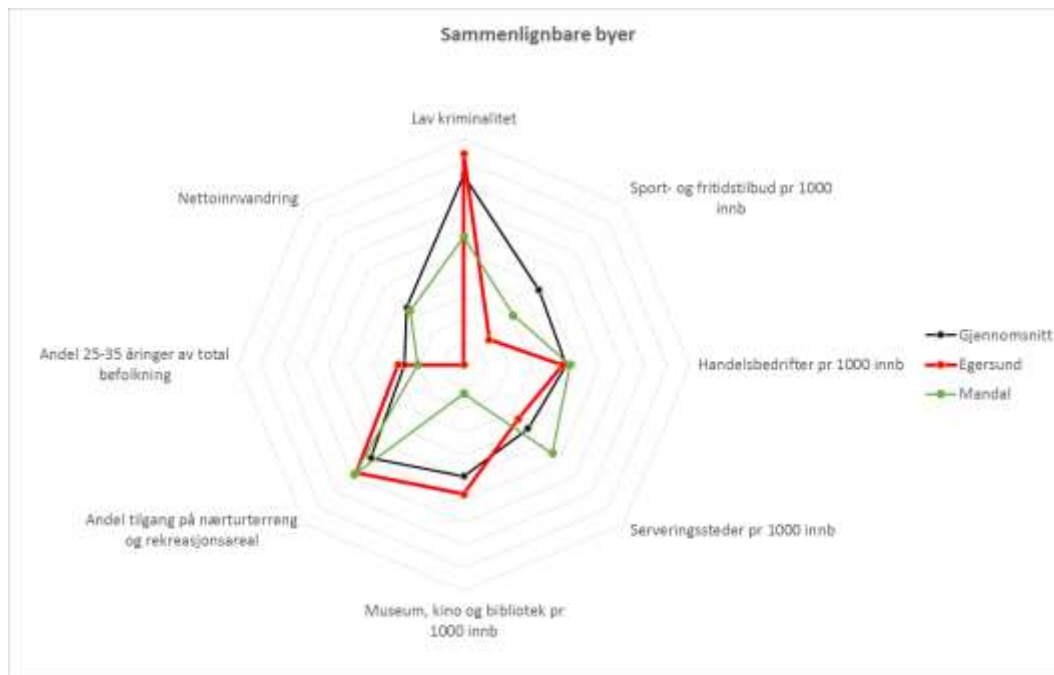
Indikatoren fanger ikke opp arbeidstakere med teknisk utdanning fra videregående skole og oppover. Det forklarer sannsynligvis at Egersund til tross for en lav andel høyt utdannende kan skilte med høyt sysselsettingsnivå og inntekt gjennom behovet for arbeidstakere med fagbrev og teknisk kompetanse innen petroleumsrettet aktivitet. Samtidig trekker funnet i retning av at det på sikt vil være utfordrende å skape vekst for Egersund med begrenset tilgang til arbeidskraft med høy utdanning når økonomien omstilles fra oljebasert til kunnskapsbasert.

En vanlig antakelse er også at økt satsning på utdanning vil frembringe innovasjon og nyvinninger som igjen fører til vekst og økt produktivitet. På den annen side kan konkurransen om kompetent arbeidskraft bosatt i Egersund svekke muligheten for vekst igjen slik at det blir avgjørende å holde på de med høyt utdanningsnivå. Det viser hvordan de tre hovedfaktorene i byindeksen, gode stedskvaliteter, kompetanse og verdiskapningskultur, er gjensidig avhengig av hverandre for å trekke til seg og beholde bedrifter og ressurspersoner.

4 Stedskvaliteter

En attraktivt sted er viktig for å lokke unge, høyt utdannede til å bosette seg og ikke minst *bli* boende. Det er særlig viktig i lys av at konkurransen om denne befolkningsgruppen vil øke i fremtiden med eldrebølge og press på kommuneøkonomien. Også fra et verdiskapingsperspektiv er derfor spesielle steds- og livsstilskvaliteter viktig.

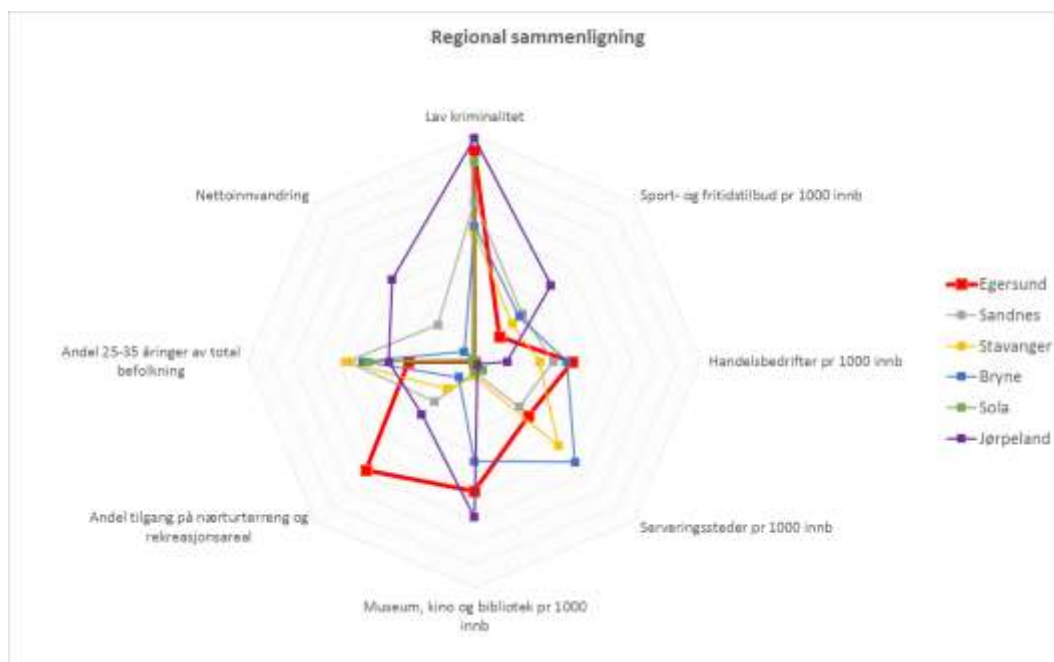
Figur 5: Stedskvaliteter i Egersund sammenlignet med Mandal og landssnittet (<20 000 innbyggere)

- Egersund scorer generelt bedre på stedskvaliteter relativt sett enn på kompetanse og verdiskapning.
- Unntaket er nettoinnvandringen til kommunen som trekker ned det samlede bilde i betydelig grad og illustrerer igjen hvordan nedgangen petroleumssektoren påvirker negativt.
- Egersund kan skilte med god tilgang på natur og parker og et relativt godt kulturtilbud, bortsett fra sport- og fritid per innbygger. Lav kriminalitet skiller seg ut som en indikator byen scorer spesielt godt på sammenlignet med resten av landet.

Sammenligningen under viser prestasjonen i et regionalt perspektiv:

Figur 6: Kompetanse i Egersund sammenlignet med byer i regionen

- Sammenligningen med Jæren-byene gir et noe annet bilde av prestasjonen. Her har Egersund en særlig utfordring med en relativt liten andel ung befolkning, mens fraflytting er en generell utfordring som preger hele regionen (med unntak av Jørpeland).
- Samtidig kommer kulturtilbudet i byen sterkere ut på grunn av størrelseseffekten (mindre byer scorer bedre) samt at byen er ledende på trygg tilgang til naturen og rekreasjonsområder.

Under er en mer detaljert beskrivelse av indikatorene.

4.1.1 Gjennomgang av indikatorer for stedskvaliteter

Kriminalitet er definert som eiendomstyveri, vold og mishandling, rusmiddellovbrudd, ordenskrenkelser, vinningslovbrudd og andre lovbrudd. Trafikkovertrедelser og rusmiddellovbrudd er ikke med. Sammenlignet med resten av landet scorer Egersund høyest på denne indikatoren i forhold til innbyggertallet. Selv om lav kriminalitet alene ikke kan tiltrekke kompetansebedrifter og ressurspersoner, bidrar det til trygghet, trivsel og godt omdømme. Sammenlignet med resten av regionen er det kun Jørpeland som scorer høyere enn Egersund og regionen generelt er nokså lite preget av kriminalitetsutfordringer.

Kulturtilbud er en viktig faktor for å gjøre seg attraktiv, skape møteplasser og tilrettelegge for helhetlige og gode hverdagsliv. Her inngår tilbudet av **idrett og fritid, handel og servering, bibliotek, museer og kinoer** målt i antall per tusen innbygger som indikatorer. Med unntak av museum, kino og bibliotek scorer Egersund generelt dårligere på disse indikatorene enn sammenlignbare byer. I et regionalt perspektiv farer Egersund noe bedre grunnet størrelseseffekten. Byen scorer godt på kulturvirksomhet og handelstilbudet, middels på serveringssteder i sentrum og svakt på sport- og fritidstilbud.

Tilgang på natur og rekreasjon er en indikator som både Mandal og Egersund scorer høyt på. Også sammenlignet med regionsbyene kan Egersund skilte med god og trygg tilgang til grønne områder, parker og idrettsanlegg, noe som er viktig for folkehelsen og trivsel. Egersunds beliggenhet ved kysten, men med kort vei til innlandet gjør det mulig å reklamere for gode friluftsmuligheter, nærhet til sjøen og naturtilgang.

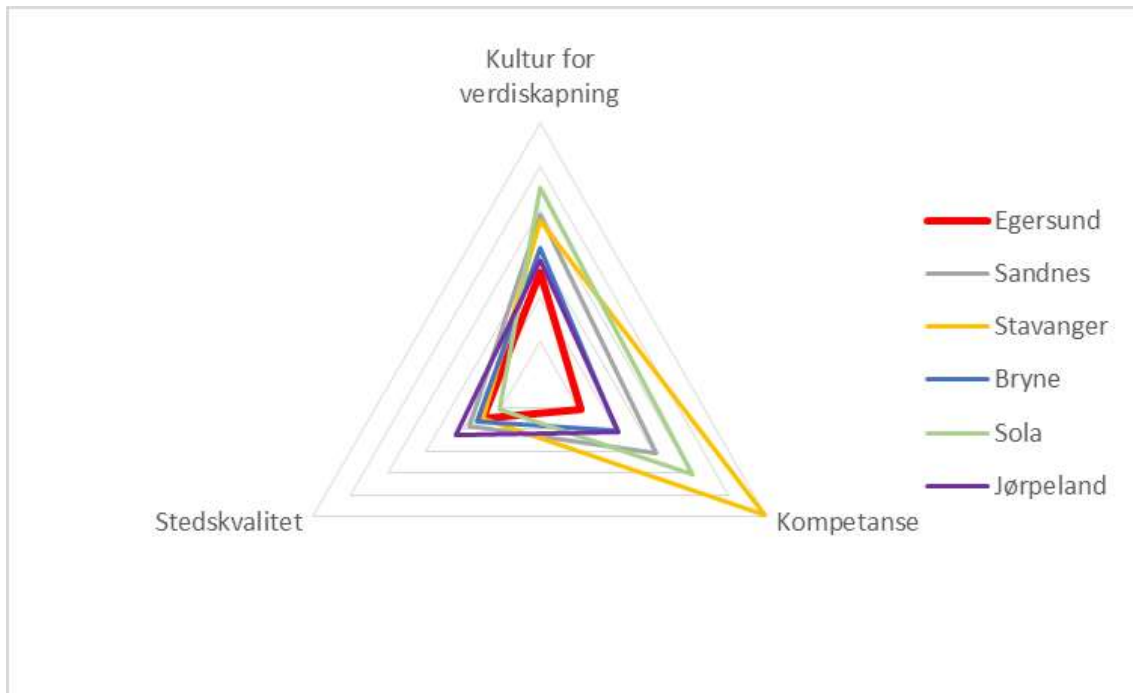
Andelen unge av den totale befolkningen sier noe om hvorvidt en bykommune er attraktiv for unge mennesker samt om den demografiske strukturen. Nyutdannede uten familie og økonomiske bindinger er den mest mobile befolkningsgruppen, og en høy andel av befolkningen i alderen 25-35 år tyder på at en by er attraktiv for folk i «bevegelse». Her scorer Egersund noe bedre enn Mandal, men ligger omtrent på snittet for resten av landet. Byen kommer dårligst ut når man sammenligner med regionen, noe som tyder på ubalansert demografi og en eldre befolkning, typisk for de fleste små og mellomstore norske bykommunene.

Nettoinnvandring- og innflytting er et ofte brukt mål på et steds attraktivitet, der stedet med mest innflytting per innbygger er rangert som det mest attraktive. Egersund scorer dårligst her både i forhold til regionen og sammenlignbare byer. Indikatoren reflekter igjen hvordan Egersund som liten by har vært spesielt konjunkturutsatt med utslag i nedbemanning og utflyttinger. Indikatoren viser samtidig at ulike type attraktive stedskvaliteter ikke kan kompensere for manglende jobbmuligheter og nedgangstider, men at det kreves helhetlige og samlede tiltak på alle hovedfronter: kompetanse, verdiskapning og bykvalitet.

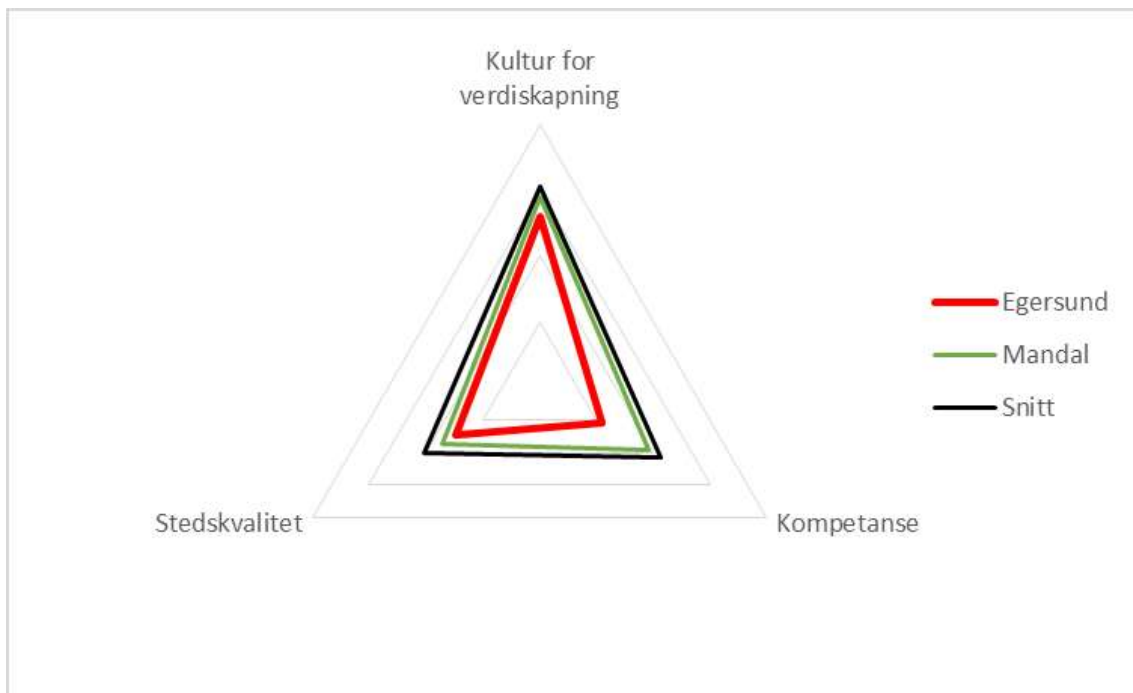
5 Oppsummering: hvordan bli attraktiv for kunnskapsbasert næringsliv?

Figurene under viser det vektete, oppsummerte resultatet for Egersund sett i lys av henholdsvis regionen og sammenlignbare byer. Vektene (se vedlegg) er satt basert på multivariat regresjonsanalyse og faglige vurderinger.

Figur 7: Totalresultat for Egersund sammenlignet med Jæren

Figur 8: Totalresultat for Egersund sammenlignet med Mandal og gjennomsnittet i landet (<20 000 innbyggere)

I sum kan følgende funn trekkes frem fra analysen:

- Egersund er blant de hardest rammede fra nedgangen i petroleumssektoren. Det reflekteres spesielt i indikatorer som måler endring i sysselsetting og inntekt.
- Kompetanse er den dimensjonen Egersund har størst forbedringspotensial innen, med en score en god del under både Mandal og gjennomsnittet. Byen scorer svært lavt på innovasjonsdimensjonen. Dette vil

sannsynligvis være en hovedutfordring når byens næringsliv skal omstilles fra petroleumsrelatert virksomhet.

- Egersund scorer sterkt på antallet gaseller per innbygger, noe som antyder at byen har vekstpotensial og flere ben å stå på. Gasellene springer hovedsakelig ut i fra næringer med lokalt nedslagsfelt, karakteristisk for små og mellomstore byer, og i mindre grad kunnskapsnæringer dimensjonert for internasjonal konkurranse. Kompetansen på å få bedrifter til å lykkes er allikevel svært viktig, og er en kulturell faktor byen skal ta godt vare på.
- Byen har et bredt handels- og kulturtilbud samt gode natur- og rekreasjonsmuligheter. Attraktive stedskvaliteter kan likevel ikke kompensere for nettoutflyttingen som følge av manglende jobbmuligheter og nedgangstider

Kombinasjonen av en begrenset kompetansebase og svak kultur for verdiskapning tydeliggjør behovet for å stimulere til høyere innovasjonsgrad, høyere utdanning og etablering av ny, levedyktig næringsvirksomhet i Egersund. Til tross for en robust næringsstruktur krever megatrendene betydelig omstilling for Egersunds næringsliv. Globalisering gir økt internasjonal konkurranse, teknologiutvikling kan bidra til automatisering av mange oppgave mennesker gjør i dag, og klimaendringene reduserer lønnsomheten i oljerelatert næringsliv.

For å få til omstillingen fra et petroleumsorientert til kunnskapsbasert næringsliv er det fornuftig å utvikle en helhetlig strategi som tar utgangspunkt i Egersunds sterke sider, men som også tar hensyn til hvor byen har størst forbedringspotensial. Byindeksen identifiserer hvor denne prosessen bør starte, gruppert innenfor hovedfaktorene kompetanse, verdiskapning og bykvalitet.

Det bør gjøres en kvalitativ vurdering av hva som forklarer de viktigste funnene i byindeksen. Fokus bør være på å forstå hva som ligger bak byens gode prestasjoner på antall lønnsomme bedrifter med rask vekst, høy næringslivsvariasjon og høy andel privat sysselsetting, men også forklaringen på indikatorene der byen presterer dårlig bør undersøkes. Ut fra dette kunnskapsgrunnlaget bør det utformes tiltak innenfor kommunens ansvarsområde, og en plan for hvordan tiltak på andres ansvarsområder (stat, fylkeskommune og private) kan realiseres.

6 Vedlegg: Indikatorsett med vekter

Vekt	Indikatorer
0,40	Verdiskapningskultur
0,085	Nyetableringer pr innb
0,085	Patentsøknader pr 1000 innb
0,085	Andel sysselsetting i privat sektor
0,085	Grad av innpendling
0,085	Sysselsettingsandel
0,105	Endring i sysselsettingsandel siste 5 år
0,085	Inntekt
0,100	Endring i inntekt 2014-15
0,085	Næringslivsvariasjon
0,200	Gaseller pr 1000 innb
0,35	Kompetanse
0,500	Andel sysselsatte i kunnskapsintensive næringer
0,500	Andel av befolkning med høyere utdanning
0,25	Stedskvaliteter
0,067	Lav kriminalitet
0,067	Sport- og fritidstilbud pr 1000 innb
0,067	Handelsbedrifter pr 1000 inn
0,067	Serveringssteder pr 1000 innb
0,067	Museum, kino og bibliotek pr 1000 innb
0,067	Andel tilgang på nærturterreng og rekreasjonsareal
0,300	Andel 25-35 åringer av total befolkning
0,300	Nettoinnvandring